

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.
Egészévre	12 "
Vidékre Negyedévre . . .	5 "
Egészévre	20 "

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.

ROSTA.

Még semmi sincs; se jó, se rossz fordulat nem állott be. A király még senkit se bízott meg az ország kormányzásával. Arról pedig éppen szó sincsen, hogy a függetlenségi párt immár zavartalanul, esorbítatlanul megvalósíthatja minden elvét.

És ime már is öklöt ráznak a nemzetközi szocialisták és fenyegetőznek. Vasárnap a fővárosban tömeges gyűléseket tartottak és egyértelműen kimondták, hogy minden munka megszűnik, ha a függetlenségi párt hatalomra jutva legeslegesül, mindenek előtt egészen a nemzetközi szocialisták szájaize szerint rögtön meg nem csinálja az általános titkos szavazati jogról szóló törvényt.

Szükség esetén a fenyegetőzők a legmesszebb menő áldozatoktól sem riadnak vissza.

Ezek közt a lelkes áldozatok közt szerepel az a tervük is, hogy szétverik a képviselőházat, feldolják, összerombolják a törvényhozás palotáját.

Lám, milyen szépen hangzik: Jogot a népek!

Csak az a kár, hogy ők ekkor azt is hozzáértik: Jogfosztást a magyar nemzetnek!

Nagyon érdekes, különös és jellemző volt a kedélyes bécsiek mohó kíváncsiaskodása Kossuth Ferenc személye iránt.

Elég magyar államférfiut láthattak, láttak is a bécsiek 37 év alatt megjelenni a császári burgban. Összes miniszterelnökeink és minisztereink sűrűn feljáromattak Bécsbe s egyikükről se híresztelte a népképzlet, hogy emberevők, nyereg alatt puhítják a húst és sör helyett állott kancatejet isznak.

Csodálatos azonban, hogy Kossuth Ferencről és a függetlenségi pártról azt hitték egész most vasárnapig, hogy azok gyolesingben, gatyában, sarkantyus esizmában, karikás ostorral és fokossal járó csikósok, szegény legények, egyenes leszármazottjai Rózsa Sándoréknak, Sobri Jóskaéknak.

Nagy vala pedig az ó álmélkodásuk, midőn Kossuth Ferenc mint európai, művelt, előkelő uri ember jelent meg előttük.

Egy jámbor bécsi nyárspolgár meg is csóválta a fejét és hitetlen Tamás módjára mondogatta:

— Bizonyosan álmában jött . . . Olvastam én már ilyen históriát . . . az alföldi magyarokról!

* * *

Apponyi Albert gróf, ott hagyva kis fia betegágyát, Pozsonyba sietett, hogy a királytól visszatérő Kossuth Ferencel találkozzék. Érsekújvárig együtt utaztak és Kossuth mindent elmondott Apponyinak, a ki aztán Érsekújvárról kiszállt, hogy a legközelebbi vonattal visszaforduljon Eberhardra.

Az érsekújvári cigányzene Rákóczi-indulója, a közönség riadó éljenzése kísérte Kossuth vonatát, amíg az át nem robogott a Nyitra vizén s el nem vészett az éjjeli ködben.

Apponyi Albert gróf pedig egyedül maradt az érsekújvári állomáson. A közönség pedig eloszlott, a cigányok is hazamentek, csipős, kellemetlen, zimankós szél süvített végig a folyosókon, az üres váróteremben, — és Apponyi Albert gróf, a függetlenségi párt varázserejű agitátora, esendesen behuzódott a váróterem szögletébe s míg az ellenvonatot várta, — Petőfi verseit olvastatta.

Lement a nap. De csillagok
Nem jöttek. Sötét az ég.
Közel s távolban semmi fény nincs,
Csak mécsvilágom s honszerelmem ég.

**Kossuth, Andrássy, Tisza,
Tisza, Andrássy, Kossuth.**

— febr. 14.

AZ új Magyarország alakulásában történeti jelentőségű szerepük volt az apáknak: Kossuth Lajosnak, Andrássy Gyulának és Tisza Kálmánnak.

Most pedig az apák nyomdokain fiaik haladnak és szintén jelentékeny intézői Magyarország sorsának. Csak a sorrendet kell megfordítanunk.

Ama szent időkben, nemzeti fellendülésünk legfőnségesebb legendás korában Kossuth Lajos volt a magyarság apostola. A zsarnoki önkényuralom megszűnése s a nemzetnek királyával való kibékülése után Andrássy Gyula gróf állott a békés munka élére. Eltakarította a romokat és a Deákkal együtt alkotott kiegyezési mű alapján oly ha-

talmassá, erőssé európai hiúvé tette a nemzeti szellemet, hogy remélni lehetett, a nemzeti állam kiépítését, a magyar önállóság biztosítását, hazánk gazdasági, közművelődési, politikai és társadalmi föllendülését.

Alig nyolc évvel a kiegyezés után azonban a fuzió s vele Tisza Kálmán következett.

Az erős Tisza, hogy hatalomra juthasson, meghajolt; elveit kinn hagyta, a 48-as jogfolytonosságot, a függetlenségi eszmét szegre akasztotta és bevonult a gyenge, züllőfélben volt kormánypartba a nélkül, hogy fennen hirdetett korábbi elveiből egyetlen egyet is megvalósított volna, sőt a nélkül, hogy hosszú uralkodása alatt még csak arra is törekedett volna, hogy legalább a Deák és Andrássy művének tartalmát, nemzeti értékét kiaknázza volna.

Természetes folyománya volt ennek a politikának, hogy a függetlenségi törekvések hívei elkeseredtek és Ausztriában ádáz ellenségünket látták, a ki elvtagadóvá, nemzeti állam helyett közös nagyhatalmi tervek szolgálatába szegődővé puhít minden államférfit, a kinek segítségével aztán kizsákmányolja Magyarországot.

Deák művének őszinte híveit pedig ugyanez a politika elesüggesztette. Hiába iparkodtak késhegyig védelmezni a kiegyezési törvény nemzeti tartalmát, hasztalan tettek kísérleteket, hogy ezen az alapon törvényes joggal kiépítsék az egységes magyar nemzeti államot és az egyesült erők előnyeinek kihasználásával diadalra segítsék a magyar imperiálist: nem sikerült ez a törekvésük. Sőt ellenkezőleg a 67-es törvény nemzeti tartalmából egyre többet és többet lenyírbált, lealkudott, letagadott és elcsempészett az osztrák fufang, rosszakarát, alattomoság és irigység, nem különben rövidlátó szövetségese, a magyar tulhajtott lojalitás, gyámoltalanság, opportunizmus és kishitűség.

Ezen a lejtőn le kellett a 67-es alapnak siklania egészen Chlopyig.

Chlopynek következménye volt egyik oldalon a nemzeti felzudulás, a magyarság jogos haragja és a függet-

HUNGARIA kávéház

A helybeli és vidéki intelligencia találkozó helye. Hol minden Kedd, Csütörtök és Vasárnap tartatik

Zene-estély

< Kiváló kávéházi italok, hidek Buffet. >

Saját termésű boraim.

Kiváló tisztelettel:

WEICHINGER KÁROLY.

Magyar Testvérek és Rácz Károly zenekara által.

lenségi törekvések tömörülése, egy táborba özlése; a másik oldalon meg — mindent egybefoglalva: november 18-ika, a kendő lobogtatás, mint a többségi szuverénitás jelvénye.

Ily módon a 67-es kiegyezési mű végképen elterelődött attól a hivatástól, melyet Deák és Andrássy szelleme hazánk érdekében belélelt.

E sulyos helyzetben — csodálatos játéka a sorsnak — megismétlődik az apák szereplése a fiaikban. Különös véletlen, hogy most is ugyanaz a három név szerepel alkotmányos küzdelmeinkben, a melyek a szabadságharc dicső emlékeivel, a béke korszakának felásott kincseivel és a nemzeti eltévelyedés szomorú korszakával van összeforruva: Kossuth, Andrássy, Tisza!

De most megfordul a sorrend. A három apa közül, amit az utolsónak fia, Tisza István fiatalos elfogultsággal elrontott, azt a középsőnek fia, Andrássy Gyula gróf iparkodik rendbe hozni, helyreállítani eredeti épségében. És e nemes szándék nyomában egyre jobban előtérbe jut a harmadik fiu hivatása. Tisza után Andrássy jön, Andrássy után Kossuth következik.

Kossuth Ferenc a jogfolytonosságot történelmi alapon úgy képzei, mintha mi magyarok a szabadságharcban győztünk volna. Ha pedig győztünk: függetlenek, önállóak vagyunk és nemzeti államunk sorsát magunk intézzük minden idegen befolyás kizárásával, mellőzésével.

Eddig — a nemzet nagy többségének hiteszerint — ez a törekvés, ez a felfogás csak álom volt. Olyan álom, melyet a nemzet minden hü fia álmódott; a melynek megvalósulásában azonban a többség nem hitt.

Most fordult a kocka. Kossuth Ferenc áll az ügyek élén.

Vajha ne következtek a szép álmokra keserves ébredés!

Magyarok Istene virrasszon feletünk!

A nagy válság.

— febr. 14.

Előre megmondtuk, — nem jóslatul, de a tények logikája alapján következtetve, — hogy a kibontakozás nem lesz könnyű és még nagyon sok víz lefolyik a Dunán, a míg a bécsi politika teljesen félreáll a magyar politika útjából és nemzeti fejlődésünk elé többé akadályokat nem gördítenek.

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozva ismételni, hogy a napsugaras idő felette esalékony. A napok már hosszabbak, a déli verő fénynek is van némi ereje; de azért még mindig fujnak a téli szelek és vigyázni kell a fiatal esemetékre, nehogy korán rügyet bontsanak, mert könnyen elfagy minden és egy nyár virágtalan, lombtalan, gyümölestelen marad és kiesik nemzeti életünkéből.

Persze könnyelmű pillangók az első napsugárra szárnyat bontanak és vigan karikáznak az enyhe levegőben — egy napig. De a balga pillangó póru jár, dermedten hull a jezes földre.

Nézzétek csak, még erősen kárognak a varjak és csapkodják fekete szárnyaikkal a kopár fákat. Messze még a kikelet, hirehamva sincs a fecskének, a gólyának... Csak vissza, vissza jó gólyamadár! — ezt kiáltja a hazafias aggodalom a korai reménykedők felé.

Természetesen a gyermekes játék eközben folyik, politikai lutrizók már állítják össze az új kormány névsorát és bolondítják önmagukat és az ország hiszékenyebb részét

jámbor dajkamesékkel, mintha most (talán már ma délután 5 órakor!) a hét követ esztendő következne, a nemzeti bőség, a nagy álmok megvalósulása.

Sajnos ennek a reménykedésnek eddig még nagyon ingatag az alapja.

Kossuth Ferenc megjelent a királynál és őszinte beszédével sok tévhitet eloszlatott. Ez mindenesetre biztató jelentés és a jövő alakulások szempontjából talán nemzeti vívmánynak is nevezhető. De mi attól tartunk, hogy ennél több vívmányt aztán egyelőre nem is igen kapunk onnan, ahol a ehlopi-i zöngemény megszületett.

Egyébaránt szóljanak a tények, a nagy válság újabb vajadásairól, fordulatairól érkezett következő hiradásaink.

Tisza a királynál.

Tisza István gróf miniszterelnök tegnap reggel Bécsbe utazott és a király délután háromnegyed órai kihallgatáson fogadta Tiszát.

Erről a bécsi utról a felhivatalos köznyomatuak ezuttal előzetesen nem adtak hírt, csupán a hirlaptudósító Hiresarnok helyi hírei közt jelent meg ez a pár sor.

Tisza Bécsben. Tisza István gróf ma reggel 8 órakor a nyugati pályaudvarról Bécsbe utazott.

Tisza utazása, mint nekünk jelentik, nem függ össze a kormányválsággal. A miniszterelnök csupán adminisztratív kormányzati ügyekben és az országgyűlés megnyitására tett a királynak előterjesztést.

Andrássy Bécsben.

Andrássy Gyula gróf ma vagy holnap Bécsbe utazik, a mikor várható, hogy a király közölni fogja Andrássyval elhatározását. Bécsi hiradás szerint Széll Kálmánt is várják oda.

A király siettetni akarja a válság

Kossuth levele egy civishez.

Bécs, február 12.

Kelt levelem Bécsben. Zokon ez ne essék: Jó példát követni tisztos kötelesség; Az apám is feljött, épp e helyen jára, És nem volt belőle a hazának kára. Hej! akkor minekünk de sok jót ígértek, Mézes-mázos szép szó vala itt temérdek; Hanem a szótartás nem volt osztrák virtus, Ez csinálta a bajt, verje meg a Krisztus! Én azonban hajam bővidebbre nyirom, Épp ezért levelem Bécs várából irom, Engem ugyan nem fog üstökön a német! Tisztelem elsőbbsen jó Zsuzsi nénémet, Küldök a lányának bécsi hupi kendőt, Holmit a lurkóknak szintén elegendőt, Kendnek meg Nagy uram minden jót kívánok. Már az igaz, hogy a német mindig álnok, Az írásom felett lám kétfeji sas van, De ígért levelem hogy itt megírhasam, El kellett fogadnom ezt a cudar fajta Sárgaszín papirost s a bogarat rajta, Mert bár megereszték egy pár cifra mondást, Nem pingálnak itten debreceni kondást. Hanem, hogy a dolgom velejére térjek, (Mert én meg is tartom, a mit megígérek!) Kedves János gazda, ime szegriül végre Megirom, hogy engem itt se vittek jégre; Se meg nem étettek rossz füge méreggel, Se félre nem esáltak esalfa beszédekkel, Szépen eljutottam — bár nagy ez a város —

Felséges urunkhoz, a magyar királyhoz. Eppen szalonnázott jóízűn a felség, Amikor beléptem. Meg is kinált: Tessék! Én erre azonnal mellé telepedtem. Ilyen jó szalonnát csak kelmednél ettem! Nem is hiszem, hogy nem Debrecenből hozták. A paprikájátul prüszkölné az osztrák, Hanem Ferenc Jóska vigan falatozott, A kis benyilóbul papramorgót hozott, Meg is ittunk nyomban egy-két kupicával, Jött aztán egy lakáj selmeci pipával, A király nevetve én felém pislantott És mikor a lakáj kifelé illantott, Hamar elővette a kis dohányzacskót, Amely szüz dohánytól ugyanesak duzzadt vót, Megtömtük a pipát, aztán rágyujtottunk, A beszélgetéshez csak azután fogtunk. Hát bizon aszondom kedves János gazda, Ritkán pottyán olyan szép virág a gazba, Amilyen drága kincs a mi jó királyunk! Hogy még minden dolog nincs rendben minálunk,

Ezt csakis a gonosz tanácsadók tették, Kik az öreg királyt úgy félrevezették S annvi esalafinta rókaravasszággal Hirdették, hogy baj lesz még a magyarsággal, Mivel az a trónnak esküdt ellensége És tüzes lelkének nem kell rend és béke, Hogy végre a király maga is elhitte S belesontosodott ebbe a balhitbe. No de én megmondtam az igazat néki, Hogy a magyar most is még mindig a régi, Kinek a hűségben nincs a földön párja

S egy-két nyájas szóra a bolondját járja, Él-hal a királyért, a magyar hazáért, De halálig harcol ősi igazáért. Nem született, nem is való szolgaságra, Egyetlenegy kincse: jogos szabadsága; Ezt oda nem adja! De ha meghallgatja A magyart a király, a magyar nép atyja, Nincs olyan hatalom ezen a világon, Mely győzedelmeskednék a hü magyarságon, Aki a királyi trónnak dicsősége S kiben a hűségnek sohse szakad vége. Mikor ezt elmondtam, megörült a király. Lásd Feri, jó, ha az ember észszel bírál, Jól meghányja-veti az országos dolgot, Csak így lehet dicső, csak így lehet boldog! Aztán megköszönte őszinte beszédem, Amilyent nem hallott világéletében, Meg is barátoktunk bizony utoljára S rágyujtottunk együtt a Kossuth-nótára. Eddig volt, nincs tovább, Nagy János gazd-
[uram,

Hát nem is maradok én e nagy faluban, De sietek vissza szép magyar hazámba, Akit többé nem fog már a német hámba, Maga ura lészen a maga portáján, Ezer áldás lengjen magyarok királyán, Élete alkonyát hogy megaranyozza, Mert a jobb időket mireánk ő hozza. Végzem levelemet a bécsi Brisztolban, Melynek másfél napig szemefénye voltam, De nem ver gyökeret a magyar sehol sem, Inkább legyek otthon a legkisebb porszem

Megoldását. Valószínű tehát, hogy Andrássy Gyula gróf már legközelebb, midőn Bécsből visszatér, közölni fogja a pártok vezetőivel a király elhatározását.

Kossuth benyomásai.

Kossuth Ferenc tegnap délben két óra hosszat időzött Andrássy Gyula grófnál és alaposan megbeszélte vele mindazt, a mi a királyi kihallgatáson történt.

Kossuth eddig nem tett határozott nyilatkozatot és természetesen nem hozta nyilvánosságra a közte és a király közt lefolyt beszélgetés tartalmát. De párthívei előtt tett egy és más megjegyzést.

A függetlenségi párt ismertebb egyéniségei a királynak Kossuthal való beszélgetéséből azt a benyomást nyerték, hogy a király a *belügyi dolgokban* engedékenynek mutatkozott, ellenben a *katonai kérdésben* szigorúan ragaszkodik ismert álláspontjához.

E szerint a függetlenségi párt a *belügyi és gazdasági* kérdésekben minden tartózkodás nélkül támogathatják az új kormányt. Annál nagyobb gondot okoz azonban a függetlenségi pártban a *katonai reform* dolga.

Ugylátszik Bécsből ebben a kérdésben nem sok jót várhatunk. — Az ugynevezett nemzeti vívmányokat, melyeket hosszas, lázas ellentállás után, ugyszólván az egész nemzetnek a nemzeti követelések mellé sorakozása után sikerült elérni, Bécsben a legeslegutolsó engedménynek tartják és ezen túl egy lépést sem tesznek.

Jogtalan halogatás.

Bécsi forrásból félhivatalosan jelentik nekünk, hogy a magyar képviselőház trónbeszéddel való megnyitását és ennél fogva az országgyűlés megalakulását elhalasztják.

Ez a nagy válságnak fölösleges és jogtalan halogatása lenne. Ezenfelül nagyon veszedelemes is. Mert most ex-lex van és nincs országgyűlés, nincs kormány és az ideiglenesen működő lemondott kormány háta mögött nem áll többség, mely *utólagosan* fedezze és jóváhagyja a kormány intézkedéseit. Ennél fogva éppen a kormányra nézve a legkívánatosabb a válság gyors megoldása s az ex-lex megszüntetése.

A már összehívott és meg nem alakult Házat továbbá elnapolni nem is szabad. Ez a törvénybe ütközik. Valamint az is bizonyos, hogy a képviselőháznak külön joga a megalakulás, tekintet nélkül arra, hogy a király megtartja-e a megnyitó trónbeszédet, vagy csak királyi üzenettel végzi a megnyitást.

Bécsi vélemény.

A bécsi Neue Freie Presse mai számában beavatott helyről vett értesülés alapján azt írja, hogy a király és a függetlenségi párt felfogása közt oly nagy a távolság, hogy a válság gyors befejezésére gondolni sem lehet.

Apróságok a bécsi utról.

Még mindig Kossuth bécsi utjáról beszélget fel Magyarország. Találgatják, mit mondott Kossuthnak a király? mi történt közöttük négy szemközt? Ezt természetesen Kossuthon kívül csak Apponyi Albert tudja. De annál többet tud a világ a külsőségekről.

Im ezek az apróságok is a külsőségek sorából valók.

Kossuth megszólítása.

Az audiencia külsőségeinek egyik érdekes részlete az, hogy hogyan szólította a király Kossuth Ferencet.

A függetlenségi párt elnöke erre vonatkozólag ezt mondotta:

— Mihelyt beléptem, magyarul szólított meg; így *Kedves Kossuth!* Ezt a megszólítást használta az uralkodó a francia nyelven is.

Az elmaradt kézzorítás.

A király nem nyújtotta Kossuth Ferencnek a kezét, sem akkor, a mikor Kossuth belépett a szobába, sem akkor amikor távozott onnan.

Ebben azonban semmiféle különös nem volt. Egy udvari méltóság így magyarázta meg a dolgot:

— Mellőzésről itt szó sincsen. A király, amikor audiencián fogad, senkivel sem fog kezét, minisztereivel sem, még a mostani királyi megbízott atyjával, Andrássy Gyula gróffal, aki pedig igen kedvelt embere volt, nem kezelt ilyen alkalmakkor. Egyetlenegy kivételt tudok csupán és ez a kivételes férfi, akivel a király audiencián is kezét szorított. — Deák Ferenc volt.

Még egy megszólítás.

Kossuth Ferencet, amikor megjelent a Burg lépcsőin, a szolgálattevő kamarás fogadta. A kamarás magyar ember lehetett, mert jól beszélt magyarul.

Mikor fölfelé mentek, Kossuth be akart fordulni egy lépcsőkanyarulatnál. Ekkor a kamarás így ott hozzá szól:

— Erre méltóztassék képviselő ur...

A lakájak már nem azt az egyszerű megszólítást használták. Mikor maguk között beszéltek Kossuthról, azt mondták:

— Excellenc Kossuth?...

... Nem lehetetlen, hogy legközelebb már jogosan fogják ezt mondhatni...

A budapesti Csokonai ünnep.

A Kisfaludy-Társaság kegyelele.

— február 14.

Mint már lapunk tegnapi számában jeleztük a Kisfaludy társaság vasárnapi közgyűlését teljesen Csokonai Vitéz Mihály emlékének szentelte.

A nagygyűlés alkalmából a dísztermet teljesen megtöltötte az érdeklődő közönség. Ott voltak Berzeviczy Albert vallás és közoktatásügyi miniszter, mint a társaság elnöke, Zsilinszky Mihály kultuszminiszteri államtitkár, Márkus József főpolgármester, Eötvös Lőránd báró, az Akadémia elnöke, Szily Kálmán, az akadémia főtájkára, Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója és a társaság tagjai csaknem teljes számban.

A nagy gyűlést Beöthy Zsolt elnök nyitotta meg szép beszéddel, melyben gyönyörűen méltatta Csokonai költészetét, vázolta életét és munkásságát. Végül így fejezte be:

Testi szemeivel az ébredést is alig láthatta, de szellemével része volt az alkotásban és küzdelemben is, midőn egyre több szívben, végre az egész nemzet szívében visszhangzó költészete őszinte magyarságunkat, serkentette kedvünket, erősítette hitünket és ápolta eszményeinket. Szellemének ereje ott harcolt nemzetünk életünk mult századi évszakának minden győztes csatájában s ott fog harcolni mindaddig, míg ez az élet igazán nemzeti marad. Ma nem, egy hív magyar lantja zokog felette, mint a hogy képzeletében látta, hanem minden magyar szív hű és hálás szeretettel emlékezik föléle. Népe nem azt panaszkolja, hogy: miért nem élt századunkban, hanem érzi és vallja, hogy él századunkban és élni fog századainkban.

A gyönyörű megnyitó beszéd hatása

alatt sokáig zugott a közönség lelkesült tapsa.

Utána Vargha Gyula főtájkár jelentést tett a társaság tavalyi működéséről.

A felolvasások sorát Kozma Andor nyitotta meg, a ki Csokonaihoz című nagyhatalás költeményét olvasta fel.

Ferenczi Zoltán ült ezután a felolvasó asztalhoz, hogy Csokonai emlékezte című tanulmányát olvassa fel. Bevezetésül vázolta Csokonainak csalódásokban oly gazdag pályafutását, szerencsétlen két szerelmét, küzdését az anyagiakkal. A testi és lelki gyötrelmek azonban nem tudták megingatni az ő hitét és bizalmát egy szebb jövőben. Tanult, dolgozott, olvasott. És ez a rengeteg munka csak előkészület volt, hogy élete nagy tervét, eposzát Arpádról megirhassa. Ezt a tervét azonban nem valósíthatta meg. A tizenkét énekü tervből mintegy 50 sornyi töredék készült el. Lirikusaink közül ő az első, akinek életét végig lehet kísérni költeményein s aki költészetét a körülte és benne lezajló élet tükrévé tette.

A program következő pontjaképen Váradi Antal elszavalta Csokonainak *A tihanyi Ekhóhoz* című híres költeményét. A művészi előadás során fokozott mértékben domborodtak ki a költemény kiváló szépségei, s a közönség hálásan tapsolt Váradinak, aki oly hatásosan ébresztette fel a porladó költő lángszellemét.

Utolsónak Pekár Gyula olvasta fel *Csokonai válogény* című elbeszélését, a melynek hősei: a debreceni poéta és Vajda Julis, akinek a költő Lilla néven oly szép emléket állított verseiben. Az érdekes elbeszélést zajos tetszéssel jutalmazta a közönség.

NAPI HIREK.

Pótválasztási napló.

Február 14. Budapest IX. Edelény. Szegvár.

Február 16. Bihar. Szilágycseh. Békéscsaba. Óbecse.

— **Nemzeti emlék Jókainak.** Szobor hirdesse azt, nagyszerű szobor, hogy a magyar nemzetnek Jókaija volt, s méltó sir-emlék jelezze azt a helyet, hol a magyar költő hamvai pihennek.

A napokban felhívások mennek szerte az országba. Egy szűkebbkörű értekezlet határozta el ezt nemrégiben s az a felhívás bizonyára a lelkéből szól mindenkinek, erre a felhívásra bizonyára már várt a magyar társadalom, hogy kegyelettel áldozhasson Jókai emlékének. Berzeviczy Albert miniszter áll a mozgalom élén s vele a magyar társadalom több kitűnősége írta alá a felhívást, melynek bizonyára olyan fogantatja lesz, mint amilyen illik a magyar társadalomhoz s olyan világirodalomtörténeti nagyhoz, mint Jókai.

A felhívás szövege ez:

A magyar nemzetől siremléket és szobrot kérünk Jókai Mórnak.

Jókai pályája nemzetünk szellemi életének legnagyobb emlékei közé tartozik. E nemzet lelkét félszázadnál hosszabb ideig tartotta egybefoglalva a művészet varázsában és a hazaszeretet lelkesedésében. — Egyek voltak benne és általa kicsinyek és nagyok, százezrek és százezrek, mindnyájan, kiknek kedves a magyar szó és drága a magyar érzés.

Az irodalmi emlék, melyet lángelméje alkotott, mindnyájunk gyönyörűsége, ereje és dicsekedése. Nemzeti életünk körében művészi, erkölcsi, és hazafiúi fejlődésünknek egyik leggazdagabb forrása, határainkon túl a magyar szellemnek messze ragyogó diadaljele.

Nemzeti kötelességünknek érezzük, hogy nagy pályájának emlékét hozzá és magunkhoz méltó műalkotásokkal is megörökítsük. Ha valakit, úgy őt bizonyára megilleti a tisztesség, hogy a nemzeti hála rakjon köve-

ket pihenőhelye fölé, s állítsa ércalakját a jövő nemzedékek szeme elé.

E kötelességünknek mély és komoly érzésében nem zavarhat meg semmi bennünket. Csak az az igazi erkölcsi érzés, — mely minden viszonyok között tisztán képes felismerni és hiven követni a kötelesség szavát. Amily bizonyosak vagyunk abban, hogy a felhívásunkkal a nemzeti kötelesség szavát hangoztatjuk: épp oly bizonyosan várjuk szavunk visszhangját.

E nemzeti hálára hivatkozunk, mikor emléket kérünk Jókai Mór hamvai fölé s neki, kiben az ország szíve dobogott, szobrot az ország szívében.

Az adományok — akár közvetlenül, akár valamely hírlap közvetítésével — a Magyar Általános Takarékpénztár-részvénytársasághoz (Budapest, V., József-tér 14.) küldendők, mely intézet a befolyó összegek költségmentes kezelésére és megfelelő gyűmölösztetésére hazafias készséggel vállalkozott.

A begyűlendő pénz felhasználása módjainak megállapítása céljából annak idején országos bizottságot fogunk alakítani.

Esetleges felvilágosításokat a vallás- és közoktatásügyi miniszterium elnöki hivatala nyújt.

— **Három választás.** A mai napon három választás lesz. *Budapesten* a IX. kerületben, ahol Plósz miniszter és Ballagi Aladár függetlenségi jelölt jan. 26-án egyformán 1982 szavazatot kaptak. Ma valószínűleg egyhangú választás lesz. Ballagit fogják képviselővé kikiáltani. A második választás *Edelényben* lesz ma. Ragályi Béla szabadelvűpárti és Nagy István függetlenségi közt lesz a harc. A harmadik választás *Szegváron* lesz. Nagyon valószínű, hogy itt választják meg az első nemzeti szociálista képviselőt Mezőfi Vilmos személyében. Ezután még négy pótválasztás következik febr. 16-án.

— **A Csokonai-kör küldöttei a Kisfaludy társaság gyűlésén.** Fényes és meghatóan szép emlékünnap volt a Kisfaludy társaság vasárnapi közlése, egészen Csokonai szellemének szentelve. Tudjuk, hogy ez ünnepi alkalomra a Csokonai-kör is elküldötte a maga képviselőit Komlóssy Artur alelnök és Kardos Albert titkár személyében, akiket a Kisfaludy társaság vezetői s tagjai kitüntető figyelemmel és szívesseggel fogadtak. A gyűlést követő lakomán Vargha Gyula a társaság főtitkára köszöntötte fel őket, mire Komlóssy Artur válaszolt, megköszönve a meleg fogadtatást és a mi százados Csokonai-ünnepünket ismételtén ajánlva a Kisfaludy társaság s az íróvilág jóakarátába. A kör küldöttei különben örömmel tapasztalták, hogy a debreceni Csokonai-ünnep iránt az érdeklődés éppenséggel nem lanyhább, sőt Beöthy Zsolt és Herczeg Ferenc a lakomán vetekedve hangoztatták, hogy ha az egyik 10 Kisfaludyt hoz le Debrecenbe, a másik 20 Petőfistával vonul be hozzánk.

— **A városi jog és pénzügyi bizottság** tegnap délután gyűlést tartott a városháza közgyűlési termében, Bészler Károly árvaszéki elnök vezetése alatt. Az ülésen jelen voltak: Dr. Magoss György főügyész, Kiss Albert, Simonffy Imre, Szilágyi Imre, Dr. Tüdös János, Márton Imre, Török Gábor, Diesöffy József, Dr. Balkányi Miklós, Jámbor János bizottsági tagok, Aczél Géza főmérnök és Rontsik Alajos főszámvevő.

A bizottság legelőször is a téglavető telep ügyét tárgyalta. Annak idején lapunkban bővebben foglalkoztunk a téglavető telep lakosainak azon kérelmével, melyben a

telep érintetlenül hagyását kérték. A bizottság, a mérnöki hivatal véleményét fogadta el, mely szerint a lakosok kitelepítettnek a téglavetőből, azonban megbizta a mérnöki hivatalt, hogy jelöljön ki, a városhoz közel egy helyet, ahova a téglavető telep lakosai kevés költséggel áttelepíthetők. Hódmezővásárhely tanácsa megkereste Debrecen város tanácsát, hogy a Budapesten állítandó Washington szobor költségeihez járuljon hozzá. A jog és pénzügyi bizottság habár nem zárkozik el ridegen a hozzájárulástól, jelen esetben elutasítandónak véli Hódmezővásárhely kérelmét, mert ez a dolog első sorban a fővárosra tartozik, annak kell ezt kezdeményezni. Ha a fővárostól érkezik ilyen megkeresés, akkor nagyon szívesen hajlandó a város a szobor költségeihez hozzájárulni.

Az iparos ifjuság önképző egylete 20.000 korona segélyt kér a várostól a meszena alpból, saját házalapja javára. A bizottság ezen kérelem elintézését függőben hagyja, míg egy három tagból álló és a bizottság kebeléből alakult bizottság azt nem véleményezi.

Végül a bizottság *Mars* Józsefnek a községi kötelekbe való felvételét javasolja, avval a meghagyással, hogy nevét magyarosítsa meg.

— **Rendkívüli tanácsülés** lesz szerdán délelőtt a városházán, a Hortobágy hasznosítása tárgyában.

— **Megyei közigazgatási bizottsági ülés.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor tartotta február havi ülését Domahidy Elemér főispán elnökle alatt. Az ülés elején Wessprémy Zoltán vármegyei főjegyző megemlékezett a nemrég elhunyt Soltész Farkasról, ki Hajdúvármegye megalakulása óta buzgó tagja volt a közigazgatási bizottságnak. Azután az egyes szakjelentések nyomán Hajdúvármegye január havi állapotát tárgyalták. A bizottság ülése fél 11 órakor ért véget.

— **Elintéztetett.** Felkérteünk a következő sorok közzétételére: Tekintetes Békásy Jenő István urnak, Helyben. Megbízása folytán tegnap folyó hó 12-én d. u. megjelentünk Székely Imre urnál a Debrecen e helyi lap felelős szerkesztőjénél, hogy az e hó 11-én fentnevezett lapban megjelent színházi cikkéért elégtételt kérjünk az ön nevében.

Székely Imre ur odanyilatkozott, hogy megbizottakat nem nevez meg, amennyiben azon cikkeket egyetlen betűje sem vonatkozik önre. Neki semmi szándéka sem volt sérteni, annál is inkább, mert önt személyesen ismeri és nagyrabecsüli. Teljes tisztelettel: *Publig Ernő és Ledig Dezső.*

— **Ipartestületi közgyűlés.** Az ipartestület e hó 26-án délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Előjárósági jelentés az ipartestület 1904 évi működéséről. 2. A testület 1904 évi zárszámadásának betérjesztése; számvizsgálók jelentése és határozathozatal a zárszámadás felett. 3. Az 1905 évi költségelőirányzat megállapítása. 4. Elnök választása. 5. Tizenkét előjárósági rendes — és tizenhét póttag választása. 6. Három számvizsgáló választása. 7. Tizenhárom betegsegélyező pénztári közgyűlési kiküldött választása. 8. Esetleges indítványok. A közgyűlés tekintve az elnök választás miatt az iparosok között megindult mozgalmat, előre láthatólag nagyon viharosnak ígérkezik.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** A közellevő Ürmös-pusztán szerencsétlenség történt tegnap. Gyémánt Salamon bőrlő-tanyáján szolgált Kertész József gazdasági munkás, aki tegnap szeckavágással volt elfoglalva és miközben a gépnél dolgozott, belenyult, hogy az abban összecsomósodott szeckát eltávolítsa ami oly szerencsétlenül végződött, hogy a szegény ember karját a gép teljesen összevagdalta. A jajgatásra odasiető emberek csak nehezen tudták a megsemmisített kart a gépből kiszabadítani. A szerencsétlen embert behozták a kózkórházba, hol az orvosok műtétet végeztek rajta, levágták a karját. Állapota nagyon súlyos és a sok vérvesztés következtében annyira elgyöngült, hogy orvosai nem bíznak felépülésében.

— **Lelőtte a testvérét.** Megrázó szerencsétlenség történt tegnap H.-Böszörményben. A jobbódu Félegyházi családot súlytotta le az eset. Félegyházi és neje tegnap elmentek hazulról s távollétükben két kis gyermekük egyedül maradt otthon, akik aztán játszadozás közben összepereltek és a 13 éves fiú lekapta a falról atyjának fegyverét és ráfogta 12 éves kis húgára, miközben fenyegetőzni kezdett, hogy lelövi és mikor a kis leány mosolyogva gunyolódott, hogy a puska nincs megtöltve, a fiú megpróbálta azt elsütölni. A következő percben eldőrdült a fegyver és a kis leány szivertépő sikoltással összerokadt. A puska seréttel volt megtöltve, a serétek a szerencsétlen gyermek agyvelejébe hatoltak és életveszélyesen megsebesítették. A szülők megsebesült gyermeküket behozták a kózkórházba. A gyermek életben maradásához az orvosok véleménye szerint nincsen remény.

— **Halálozás.** A legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a legjobb férj, apa, após, nagypapa, illetve rokon néhai Kulcsár József földbirtokos élete 84 ik, boldog házasságának 53-ik évében, folyó február hó 12-én éjjel 12 órakor végelgyöngyölés folytán bekövetkezett esendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 14-én délután 3 órakor fognak a Bethlen-utcai 46-ik szám alatti saját háztól az ev. ref. egyház szervertébe örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat és általában a fájdalomunkban igaz részvételt osztókat bánatos szívvel meghívjuk. Debrecen, 1905. február 13. Özvegye: Kulcsár Józsefné Szanka Zsuzsanna. Gyermekai: Kulcsár Erzsébet férjével Tarbay Józseffel és gyermekeivel, Kulcsár György, Kulcsár Mária férjével Szanka Kálmánnal és gyermekeivel, Kulcsár Ilona özvegy Tőkés Zsigmondné. Sógornői: Özv. Boda Józsefné Szanka Eszter, Özv. Kiss Lajosné Szanka Juliánna. Valamint számos közeli és távoli rokonok nevében is. Aldás poraira! A temetést Kernáts Kegyelet tem. intézet rendezi.

— **Távíró oszlopok szállítása.** A központi posta és távírda vezérigazgatóság a szállítás első évében 20.000, a következő években pedig 30.000—40.000 drb. fenyő oszlop szállítására hirdet pályázatot. Első sorban erdei és luc fenyő törzsekből vágott 6, 5, 7, 10, 12 és 15 méteres oszlopok ajánlhatók. Ajánlat egy vagy több évi szükséglet 1000 drbot meghaladó részletére is adható. A részletek iránt felvilágosítás a debreceni kereskedelmi és iparkamaránál nyerhető. Az ajánlatok f. évi március hó 1-én déli 12 óráig a kereskedelmi m. kir. miniszteriumnál adandók be. A szállítás szeptember hó 1-én fog történni.

— **A Kölcsönös Segélyező Egyletben** Szedlák József halálával megüresedett igazgatósági tagság helyét, amint halljuk, az intézet igazgatósága régi intenciójának megfelelően most is iparossal kívánja betölteni. Értesülésünk szerint ezen állásra Stegmüller Árpád építész fogja a közgyűlésnek megválasztásra ajánlani.

— **A Korona Takarékszövetkezet** a tagok élénk részvétele mellett

vasárnap d. e. a Kereskedő társulat díszteremben tartotta évi rendes közgyűlését, dr. Kenézy Gyula elnöke alatt. A közgyűlés az igazgatóság által beterjesztett zárószámadásokat, valamint a nyereség felosztása iránt tett indítványát egy hangulag elfogadta és a felmentvényt ezek alapján úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta. Ezek után a választásokra kerülvén a sor, egyhangulag megválasztották: Csanak János, Darvas Izidor, Dr. Gutfreund Sámuel eddigi igazgatósági tagok újból 5 övre, Braun Miksa, Kontsek Géza, Lusztig Dezső, Poroszlay László, Váradi Ignác újabb 3 évre, és az első évtársulat felszámoló bizottságának tagjaiul: Aszódy Mór, Csanak József, Dávidházy Kálmán, Mihalovits Jenő és Ungár Jenő.

— **Az állandó színház vizsgáló bizottság,** tegnap délután a városi színházban megtartotta a rendes havi tűzvizsgálatot és mindent rendben talált.

— **Pályázat mozdonyoszín építésére.** A M. A. V. a Cegléd állomáson létesítendő mozdonyoszín és tartozékainak építő munkai tárgyában 242781—904 és a vasfödél tárgyában 242780—904 sz. alatt hirdetett pályázatához módosítólag közhírré teszi, hogy a mozdonyoszín vasbeton szerkezettel való kiépítésére is tehető alternatív pályázati ajánlat. Ehhez képest a mozdonyoszínre vonatkozó pályázatok február hó 4-ike helyett február hó 18-án s a vasfödél szerkezetre vonatkozó pályázatok február hó 22-én nyújtandók be. A bánatpénzek egy nappal előbb teendők le. Adatokat és felvilágosításokat a M. A. V. igazgatóság magas építmenyi osztálya (VI. Teréz-körút 56 sz. III. e. 14 ajtó) ad.

— **Kémény tűz.** Vasárnap hajnalban kéménytűz ütött ki Takács Istvánné Diószegi utca 12. szám alatt levő házában, mely az erős fűtés következtében kipattant szikrától származott. A tűzoltóság Pubig Ernő h. főparancsnok vezetése alatt nyomban megjelent a színhelyen és a tüzet rövid néhány percig tartó munka után eloltotta. A kár jelentéktelen.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Oláh Mihály ev. ref. 51 éves, Seres N. ev. ref. félnapos, Székely Jánosné ev. ref. 72 éves, Balog István ev. ref. 13 hónapos, Wachsberger József izr. hat éves, Kiss István ev. ref. 65 éves, Palánki József r. kath. 23 éves, Hettye Demeter János gör. kath. 32 éves, Imre Lászlóné r. kath. 32 évesek.

— **Öngyilkos hentes segéd.** Csak a napokban emlékeztünk meg egy öngyilkosságról, melyet most nyomon követ a másik. Német János Varga-utcai hentesüzletében vasárnap délután mellbelőtte magát Palánki János hentes segéd, aki hétfőn reggelre már bele is halt sebébe. A szerencsétlen fiatal 22 éves ember jobb módú szülők gyermeke volt. Hogy miért követte el tettét, azt nem tudni, mert nem hagyott hátra egyebet, csak egy darab gyűrött papírt, melyen szüleit és hozzátartozóit üdvözli és kéri, hogy bocsásanak meg neki öngyilkosságáért.

— **A cipész társulat közgyűlése.** Tegnap délután 4 órakor tartotta a cipész-társulat évi rendes közgyűlését az Iparos Kör helyiségében. A közgyűlésen megjelent tagok a társulat múlt évi ügyeit tárgyaltak és megválasztották az új tisztkart, Elnök lett: Weidner Gusztáv, alelnök Farkas János, jegyző Nagy Lajos, s. jegyző Szilvássy Kálmán, pénztárnok Kiss József Ferenc. — Tekintettel arra, hogy a közgyűlés elhatározta a cipész otthon megalapítását a leendő könyvtárnoki állást Nagy Dezsővel töltötte

be. — Számvizsgálókul pedig Kereskényi Istvánt és Müller Gotthardot választotta meg.

— **Egészségügy a megyében.** Lósonczy Álmos tiszti főorvos a közigazgatási bizottság tegnapi ülésén Hajdumegye közegészségügyéről kedvezőtlenül nyilatkozott. A hurutos betegségek különösen sok esetben valósággal járványként fordultak elő. De sok áldozata volt a múlt hóban a tüdőgümőkórnak is, A hevenyferőző betegségek közül a ronesolótoroklob 11 esete közül négy végződött halállal. Téglasson a vörhenyjárvány januárban megszűnt. Az egész megyében 46 vörhenybeteg volt a múlt hónapban kik közül egy meghalt, tíz még beteg, a többi felgyógyult. Hat ember betegedett meg hasihagymázban. Közülök 3 hagyta el az ágyat. — Hajduböszörményben két egyént a veszett eb megmárt, kiket a budapesti Pasteur intézetbe szállították. Hajduböszörményben egy ember leeset a létráról és agyrázkódásban meghalt, Hajdusoboszlón két gyermek megégett, Nádudvaron egy férfi megfagyott, Hajdubárházon 3 gyermek a füstbe megfulladt, ezeken kívül két öngyilkos is volt. Hajdúvármegyében január hónapban 488 halálesettel szemben 534 letés volt. A megye lakkossága tehát csak 27-tel szaporodott.

— **Adóbehajtás.** A január 1-én beállott költségvetésen kívüli állapotot legjobban az adófizetésen tapasztaljuk. A megyében csak állami egyenes adó 39177 koronával kevesebb folyt be, mint a múlt év januárjában. Az összes befizetett adók különben 239165 korona 70 filléryi összeget tesznek ki.

— **Hajdumegye közbiztonsága.** Az alispán jelentése szerint Hajdumegye közbiztonsága a múlt hónapban kielégítő volt. Dacára a képviselőválasztásnak, még sem történt semmi olyan, ami nagyobb csendőri, vagy katonai beavatkozást igényelt volna. De azért a börtönöknek csak utána nézett kötelességszerűen a kir. ügyész az egész megyében és azokat mindenütt rendben találta.

— **Rendőri hírek.** Kovács Istvánné Piac-utca 79 szám alatti lakos panaszt emelt a rendőrságen, hogy valaki kenyérsütődjéből egy 14 korona értékű ezüst órát elemelt. A rendőrség keresi a tettest.

Egy helyen szolgáltak a külső vásártér 16 szám alatt Jánki János és Erdős Sándor cselédek. Jánki János tegnap átadott Erdős Jánosnak 5 koronát, oly célból, hogy azon egyet-mást vásároljon részére. A hűtlen barát azonban a rábizott pénzzel megugrott. A rendőrség nyomozza.

Az elmúlt napokban Dobos Lajos Bethlen-utca 13 szám alatti lakos pinéjéből ismeretlen tettes három tyukot elloptott. A károsult a rendőrságen panaszt emelt.

A rendőrség tegnap este elfogta Kis Antal és Szabó Lajos foglalkozás nélküli csavargó fiukat, kik Tóth Ferenc férfi szabó üzletéből egy kabátot elloptak.

Guba Andrásné vasárnap délelőtt templomba menet a Csapó utcán haladtában Stark Mór kereskedő boltja előtt felvett a földről egy darab szallagot, amiért Stark megszóllította és összeszidta. Ebből nagy botrány keletkezett, úgy hogy rendőrnek kellett közbevetni magát. A rendőrség utcai botrány miatt, mindketőtjük ellen megindította az eljárást.

— **X LETZTER JÓZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő kiakatban

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Febr. 14. kedd: Elné mult harangok színháték.

Febr. 15. szerda: Gerolsteini nagy hercegnő, daljáték.

Febr. 16. csütörtök: János vitéz, daljáték.

Febr. 17. péntek: Annuska, vigjáték.

Febr. 18. szombat: Trobadur, dalmű.

* **Csiky László ünneplése.** Huszonöt év a festett világ deszkáin majdnem egy emberöltő. Az idő gyorsan mulik és az aránylag fiatal, tüzes vérű férfi, élte delén már a — multba pillant és emlékeket gyűjt. Csiky Lászlót vasárnap este ünnepelte a debreceni közönség és résztvettek az ünneplésben pályatársai is. Szép volt, magasztos volt az ünneplés, méltó egy jeles magyar színészhez.

Este 7 órára a közönség zsufolásig megtöltötte a színházat. Pont 7 órakor fellibent a függöny és ott csoportosult az egész színtársulat félkörben Csiky körül. Majd kilépett Oláh Károly színházfelügyelő tanácsnok és szép beszéd kíséretében átnyújtotta a debreceni közönség és színházbizottság babérszörnyját.

Makó igazgató a társulat szerencsekívánatait tolmácsolta, míg Palágyi Lajos a diákság koszorújával kedveskedett az ünneplésnek. A közönség pedig zugó tapsviharral adózott.

Ezután megkezdődött Schiller nagyhatalásu drámájának *Wallenstein halálának* előadása.

Csiky valóban művészi egyéniségéhez méltóbb szerepet keresve sem talált volna, mint Wallenstein. Nehéz volt ugyan a helyzete, mert Wallenstein jelleme inkább a másik két darabban épül fel, itt már teljesen ki van fejlődve. Azonban dícséretre méltó Csiky igyekezete, aki nem aprólékoskodott, hanem nagy, széles vonásokban egyseges alakot rajzolt meg. Hálás szerephez jutottak még Jeszenszkyné, Arday Ida és Magasházy János. Ez a fiatal ember megelépetést keltett biztosságával és természetes hangsúlyozásával.

A műszaki személyzet hatalmas munkát végzett, mert alig egy-két pernyi felvonásközök alatt végezték a diszítés fásasztó munkáját.

A minden tekintetben jól sikerült előadást lakoma követte az Angol Királynőben, melyen részt vettek: Domahidy Elemér főispán, gróf Dégenfeld József egyházkerületi főgondnok, Oláh Károly tanácsnok, dr. Magoss György főügyész, Berger Jenő és Szentkirályi Tivadar színház bizottsági tagok, a színtársulat tagjai és a műszaki személyzet.

Az első felköszöntőt Oláh Károly mondta Csikyre, aki meghatva mondott köszönetet az ünnepléséért. Felköszöntőt mondott továbbá Domahidy Elemér főispán.

A társaság vidám hangulatban maradt együtt jóval éjjel utánig.

* **Unatkozó világ.** Tegnap este Csige Böske, a Vigszínház művésznője vendégszereplésével Pailleron francia költő *Unatkozó világ* című vigjátéka került színre. Ebből a vigjátékból, mely a finom elmésségek, a mesteri jellemzések, a kacagtató guny

és a társadalmi félszeregeket csipkedő osztorozás gazdag forrása, még sokáig fog meríteni az élelmes szinpad szerzők serege. De az Unatkozó világ szintjére aligha emelkedik egy is a másolók közül. Ez a vigjáték természetesen próbaköve a színjátszó képességnek is; de egyben minden valamire való színészt arra buzdít, hogy jól játsszék, sikert arasson benne. Nálunk valamikor régen a Nemzeti Színházban Halmi, Prielle Kornélia, Molnárné, Bercsényi, Földényi, Márkus Emilia, Csillag Teréz páratlan együttese nyitott diadalmat az új vigjátéknak, melyet tegnap a debreceni szinpadon feltűnően jól gördülő, eléggé egyenletes, részleteiben különösen élvezhető előadásban láttunk. Arday Ida, Ebergényiné, Hahnel Aranka Faragó, Csontos feltétlen dícséretet érdemelnek. A vendég Csige Böske pedig bájos egyéniségével, Suzanne jellemzésének művészi finomságaival, szívből szívhez az utat megtaláló meleg, lágy hangja zenéjével és a gyöngéd, leányos vonások szerenés megajzolásával a legkiválóbbat adta, a mit ezen a szinpadon hosszú idők óta jeles tehetségek adtak.

* **János vitéz** — férfi. Több ízben említettük már, hogy a *János vitéz* című daljáték sehol sem aratott olyan nagy, olyan igazi, értékes sikert, mint Pozsonyban és Sopronban, a hol a címszerepet férfi játszotta: *Hunyady József*, a Debrecenben is ismert nagy tehetségű népszínművekes. — *Hunyady József* most Pécsen vendégszerepelt és Lenkei Lajos, a Pécsi Napló kiváló műveltségű és finom ízlésű szerkesztője a következő érdekes, felette jellemző sorokat írja *Hunyady József János vitézéről*:

— Ma különös művészi eseményben volt része a nagy közönségnek. *Kukorica Janesit* — férfi szereplő játszotta. Nemde különös dolog, amikor a törökverő magyar vitézt — férfi játsza Magyarországon, ahol a jó szerepet kiszajátják az operette szinpad csillogai és olyan kedvesen, még inkább csinálják meg ezt a metamorfózist, hogy kész örömet gyönyörködünk Fedák Zsuzsában, mint a nagyerejű és hős huszárbán, és a mi saját *Kukorica Jánosunkban*, Feledi Boriskában. De mit látott maga előtt Petőfi, mikor fantáziájában megszületett a *János vitéz*, mit a hasonló nevű operette szövegekönyvének írója Bakonyi Károly, azt csak ma láthattuk, a mikor visszazárt a címszerep ahhoz, akit illet, a férfhoz és a férfiak között is egyikehez a legdaliásabbaknak, a legrátermettebbeknek, aki szívének melegével játszik és aki egész férfi mivoltában hozza közelebb hozzánk *János vitézt*: *Hunyady Jóska*hoz, aki ma este olyan diadalt aratott, amilyenben férfi szereplőnek nálunk csak akkor volt része, ha legalább is talián vagy cseh hazájából jött hozzánk művészkedni vagy énekelni. Testet öltött ma este az igazi *János vitéz*, kimondhatatlan nagy szerelmével és imponáló bátorságával, mikor az ellenséggel száll szembe. Jelenetről jelenetre fokozódott sikere. Belépőjével, melyet meg kellett ismételnie, már nyert ügye volt és ettől kezdve úgy játszott a közönség érzelmi világával, amint nagy művész a zongora billentyűin vagy a hegedű hurjain. Tanulmányt írhatnánk ezen alakításáról, melyről a legnagyobb elragadtatással épen a színészek szólanak, akik értik azt, mi az, ha egy férfiszínész képes így magával ragadni a közönséget, férfi, a ki nem rendelkezik azzal a sok apró finom eszközzel, mellyel bájos és kedves primadonna hathat a közönségre. Hét még a szép magyar nóták! Mintha csak most ismertük volna meg azoknak szépségét, magyar zamatát. Feledhetetlen lesz ezen alakítás mindenki előtt, aki abban gyönyörködhetett, mert *Hunyady József* egyúttal elsőrangú drámai alakítóművész és Tamássy óta

oly szépen magyar nótát senki nem énekelt, mint *Hunyady*, oly szépen magyarul nem beszél, mint *Hunyady* és oly mérvben nem hat a szívre, mint *Hunyady Jóska az igazi Kukorica Janesi!*

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

Pétervár, febr. 13. A pétervári távirati ügynökség jelenti Szahetunból 11-éről: Önkéntesek tudakozódása alapján megállapították, hogy a japánok több helyen kiürítették a sáncokat. Az hihető, hogy a japánok a Sahótól dél felé visszavonultak. A küzdelem most az erősítések lövöldözésére szorítkozik.

Az orosz forrongás.

Varsó, febr. 13. A mai nap nyugodtan telt el. Tegnap összeütközés történt egy katonai csapat és kefégyári sztrájkoló munkások között, kik a munkába állott munkásokat akadályozni akarták dolgukban. A katonák puskagygyal verték széjjel a tömeget és öt munkást megsebesítettek.

Pétervár, febr. 13. A Nasid Dnit megrovásban részesítették.

Gyilkosság Pozsonyban.

Pozsony, febr. 13. Leidenfrost János hadnagy ma itt agyonlőtte jegyesét, azután önmagát. A hadnagy menyasszonya Kovaliczy leányiskolai tanár leánya, tizenhétéves volt. Mindketten meghaltak.

Földrengés.

Firenze, febr. 13. A szeizmografikus állomás ma reggel 9 óra 29 perckor földrengést jelzett.

Gyilkosság Kalkuttában.

Kalkutta, febr. 13. Ma éjjel Harman alezredes, a vanaí dél vaszírisztáni védőcsapat parancnokát megölte egy mazzudni, kit nyomban letartóztattak.

Harc tüntetőkkel.

Páris, febr. 13. Thalamas tanár egy előadása után a tüntető hallgatóság összeütközött a rendőrséggel, miközben tizenötöt könnyen megsérültek. Három tüntetőt letartóztattak.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, február 13.

Buza kínálat és vételkedv mérsékelt, jól tartott irányzat mellett 18,000 métermazsza került forgalomba részben drágább áron.

Egyéb gabonanemek közül tengeri szilárd a többi tartott. Idő: hideg.

Buza áprilisra	19.76—78.
„ októberre	19.62—64.
Rozs áprilisra	17.30—32.
„ októberre	15.36—38.
Zab áprilisra	14.88—90.
„ októberre	14.10—12.
Tengeri májusra	12.20—22.
Repce májusra	14.86—88.

TITKOS

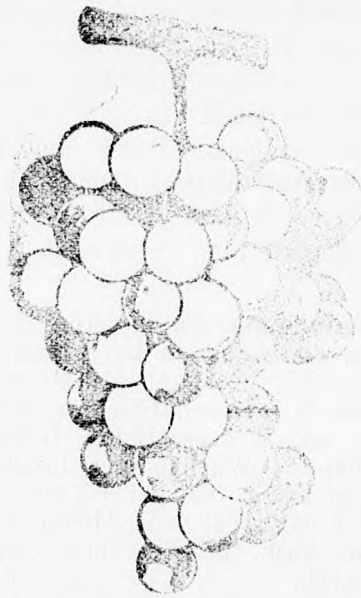
betegségek ellen legjobb szer a

„**TRIAS**“ 31 3—*

2—3 napi Lefecskendezéssel a folyást utóba és fájdalom nélkül felelősség mellett megszünteti. A legrégebbi s legelhanyagoltabb folyásban szenvedők is biztos gyógyulást remélhetnek. — Férfiaknak kor. 2.75 nőknek 3 kor. 54 fill. beküldése után bérmentve küldetik. Feecskendők külön 1 korona. — Raktár *Budapest*en Török József gyógyszer-tárában Király utca 12 és a legtöbb vidéki gyógyszer-tárban. — Titoktartás mellett küldi a készítő is Papp gyógyszer-tára Tiszaszentimrén Főutca 101 szám.

Millenium telep Nagyösz.

Legelőbbségek!

Legelőbbségek!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországnak legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, is mely szőlőiskola állami segélyvel és állama felügyelet mellett létesült.

MIRDETESEK

jutányos árban

felvételnek

a Szabadság

kiadóhivatalában.

Telefon 275:

**M. Á. Vasutak
menetrendje**
1904. október hó 1-től.

Debrecenből indul:

Budapest felé (vegyesvonat) —	d. e.	3	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	16	
Budapest felé (gyorsvonat) —	regg.	8	57	
Budapest—Nagyvárad felé —	d. u.	12	07	
Budapest—Nagyvárad felé —	este	10	31	
P.-Ladány—Nagyv. mind. kedd	d. e.	11	12	
Csak P.-Ladányig — — —	este	8	10	
Csak P.-Ladányig motor menet	regg.	5	08	
Szatmár—M.-Sziget felé — —	d. u.	3	56	
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6	51	
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	7	56	
Szatmár—M.-Sziget felé — —	éjjel	2	50	
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	13	27	
Csak Szatmár — — — —	reggel	5	10	
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13	
Miskolc—Kassa felé — — —	este	6	56	
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	11	
Csak Nyiregyházi — — — —	d. u.	12	19	
	m. á. vasutól	reggel	5	35
	vásártérről — — — —	reggel	5	44
	m. á. vasutól	reggel	8	09
	vásártérről — — — —	reggel	8	16
H.-Bészörmény	m. á. vasutól	d. e.	11	07
	vásártérről — — — —	d. e.	11	16
B.-Sz.-Mihály	m. á. vasutól	d. u.	4	25
felé	vásártérről — — — —	d. u.	4	38
	m. á. vasutól	d. u.	4	11
	vásártérről — — — —	d. u.	12	12
	m. á. vasutól	d. u.	12	46
	vásártérről — — — —	este	6	6
	vásártérről — — — —	este	6	6
F.-Abony felé m. á. vasutól —	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	36	
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4	06	
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	23	
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	35	
	d. u.	4	31	

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 07 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor ind. gy. v.	este	9	35

Bpestől Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	7	25
Az este 6 ó. 41 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	—
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	2	—
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	05
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (személyvonat) —	d. u.	29	—	
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	4	41	
Budapest—N.-várad felől — —	éjjel	2	24	
Budapest—Nagyvárad felől — —	d. u.	6	15	
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	2	15	
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	2	40	
Csak Szatmár felől — — — —	reggel	5	46	
Szatmár—M.-Szigetről — — —	d. e.	8	37	
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	4	55	
Csak M.-Szigetről — — — —	este	11	31	
Szatmár felől — — — —	este	3	40	
Csak Szatmárról — — — —	reggel	10	30	
Kassa—Miskolc felől — — — —	d. e.	6	31	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	8	50	
Csak Nyiregyházi — — — —	d. u.	11	48	
Kassa—Miskolc felől — — — —	reggel	7	33	
	vásártérről — — — —	reggel	3	40
	mávasuthoz — — — —	d. e.	7	22
	vásártérről — — — —	este	7	06
B.-Sz.-Mihály	mávasuthoz — — — —	este	11	12
	vásártérről — — — —	este	11	51
H.-Bészörmény	mávasuthoz — — — —	este	6	57
felől	vásártérről — — — —	este	6	46
	mávasuthoz — — — —	d. u.	9	52
	vásártérről — — — —	d. u.	8	28
	mávasuthoz — — — —	d. u.	1	34
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	3	35	
F.-Abony felől mávasuthoz —	d. u.	3	45	
O.-Köcs—Polgár felől vás. térről	reggel	5	44	
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	54	
Derecske—Nagy-Léta felől — —	reggel	7	15	
Derecske—Nagy-Léta felől — —	d. u.	7	13	

A DEBRECENI

Kitelbank Részvénytársaság
f. é. február 1-én.
megkezdte működését

Kölcsönöket nyújt váltóra, köl-
televényekre, értékpapírokra árukra.

Óvadékkölcsönöket ad bérlőknek
és vállalkozóknak.

Jelzálog- és törlesztéses amortizá-
ciós kölcsönöket engedélyez földbirto-
kokra és házakra.

a legkedvezőbb feltételek mellett.

Elfogad betéteket betéti könyves-
kére és folyószámlára a legmagasabb

napi kamatláb melletti kamatozta-
tás véget vesz és elad mindennemű

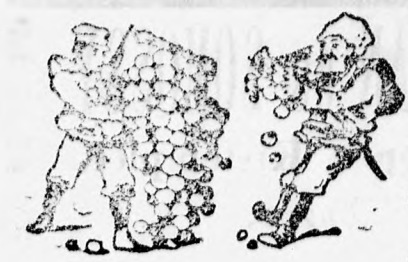
értékpapírt és ércpénzt, valamint

Elfogad megbízásokat ilyenek vé-
telére vagy eladásására és minden a

bankszakmába vágó ügyeletek kérésére

Üzleti helyiség Széchenyi utca
1 sz. I em.

Az igazgatóság.

Saját magát
károsítja aki
szőlőoltvány-
szükségletét
nem fedezi

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes Nagy-Küküllőmegye
A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron
naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte,
miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve

Elhizás

gyorsan elmúlik a teljesen
ártatlan

Jhele-féle soványító
teától.

kitűnő elismerések. Egy csomó
2 Kor. vidékre 2 Kor. 50 fill
utánvétellel.

Jörök József

gyógyszerésznél, Budapest, Ki-
rály u. 12.

A legjobb arcz-
szépítő szer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,**

melly az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrsz aki !!

- Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappa-
Epe-szappan. } nok a kenőcs haszná-
o latához o
- Serail-creme. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsza és erém
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szajviz. A legjobb szajviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth
Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész
uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerárta
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

Szakembert

KERESÉK KÉZMŰÁRÚ FIÓK-RÉSZLETÜZLET
VEZETÉSÉRE 2000 KORONA ÓVADÉK
VAGY GARANCIÁVAL.

AJÁNLATOK CIMZENDŐK: „HELYISMERET
9526. SZ. A.

SCHWARZ JÓZSEF

KÖZPONTI HIRDETŐJÉBE

BUDAPEST,

V. MAROKKAI-UTCZA 4. SZ.

DONOGÁN és SOMOSSY

Debrecen Kistemplom
bazár.

Báli idényre

==== Selymek ====

Victoria, Meszaliné
Laisienne.

Selyeni bafiszt minden
szinben.

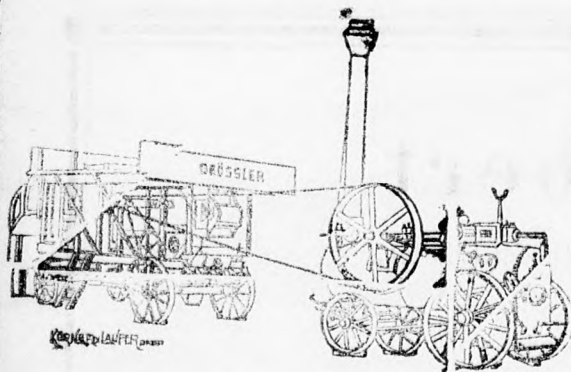
Ház

Üzlethelyiséggel és 2-4
szobás lakással s mel-
lékhelyiségekkel május
elsejére

bérbe kerestetik,
megfelelő ajánlatok a
pontos cím (Kerület,
utca és házszám) és a
bérösszeg, stb. megjelö-
lésével intézendők
Eckstein Bernát hirde-
tése irodájában Buda-
pest V fürdő utca 4 sz.
„Tágas és kényelmes jellegével.“

Dröszler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest VI. Váci körút 59.

Magánjárókat, gőzmozdonyokat,
gőzcséplőket, gőzekekészleteket, jár-
ványos és kézi cséplőket, vetőgépeket,
benzin- és nyersolajmotorokat, malom-
berendezéseket és mindenféle egyéb
gazdasági gépeket szállít szolid kivitel-
ben, kedvező fizetési feltételek mellett.
Aránjállattal és költségvetéssel kívá-
natra díjmentesen szolgálok **Képviselők**
kerestetnek.

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsén a. n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletemben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virág termemben bármilyen nagy és finom megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésen odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljem és nagyrabecsült vevőimnek alkalmat nyújtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.

műkertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítatik, legszolidabb és legolcsóbb árak mellett.

Első kézből a gyárban vásárol Ön olcsón legjobban:
Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyárban.

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és hangfokozó gerenda feltalálója.

BUDAPEST, II., LANCHID-U. 5. SZ.

Ájánlja saját gyárában készült, általában elismert különleges (cialsítás) fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk. 3,—, 4,—, 5,—, 6,—, forinttól feljebb a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda, mely által bármely hegedű vagy gerdonka sokkal jobb, erősebb és lágyab hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítás 4—frt.

TÁROGATÓ.

rózsafából, új ezüst billentyűvel és iskolával, 30,— frttől feljebb **Harmonikumok** világghíű legjobb gyártmány 65.—frttől feljebb

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Harmonikák, legjobb, erős elpusztíthatatlan hangokkal, 2 50- 3,—, 4,—, 5,—forinttól feljebb. **különleges** acél hangu hangversen yharmonikák, saját minták.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban eszközöl-
tetnek,

Kezesség minden egyes hangszernél.

Kivitel nagyban és kicsinyben

Árjegyzék minden hangszerről kívá-
natra ingyen és bérletve
küldetik.

